

Yunus Emrede öz türkçe kelimeler

Abdülbâki

Balıkesir Lisesi ve Muallim mektebi Edebiyat muallimi

Türk edebiyatının büyük şâiri Yunus. XIII - XIV üncü asırlarda Anadolu'da yetişmiştir. Divan edebiyatı tekniğini tamamiyle bildiği ve aruzla divan şâirleri kadar güzel ve hattâ pürüzsüz şiirler yazdığı halde halka halk diliyle söylemenin değerini anlamış ve daha ziyade millî vezinle nefesler, ilâhiler, koşmalar yazmıştır. Tasavvuf esaslarının *Ahmed-i Yesevi*'den beri hece ile yazılması bir anane olmuştu. Fakat Yunus gibi büyük bir şâir, bu ananeye uymasaydı millî vezin divan edebiyatının tesiriyle ya kaybolup giderdi, yahut ta pek sönük kalırdı. Halbuki, o coşkun şiirlerle millî vezne ve öz türkçeye yeni bir can verdi. Daha kendi asrında *Sait Emre* gibi şâirler, onun tarzını benimsediler. Dinî - Lâdinî halk edebiyatımız son zamana kadar Yunus tesirinde kalan birçok değerli şâirler yetiştirmiştir. *Kaygusuz Abdal*, *Hatayî*, *Kul Himmet* ve *Pir Sultan* gibi çok kıymetli şâirler yetiştiren Bektaşî - Kızılbaş edebiyatı; *Hacı Bayram-ı Veli*, *Vizeli Alâettin*, *Oğlanlar şeyhi İbrahim* ve *Gaybî* gibi çok derin sofî şâirler yetiştiren Melâmî - Hamzavî edebiyatı, onun tesirile kurulduğu gibi Zühâtî - tasavvufî edebiyatımızın *Eşrefoğlu*, *Üftade*, *Ümmî Sinan*, *Mısrî-i Niyazî*, *Seyyit Seyfullah* gibi kudretli şâirler de yine onun tesiri altındadır. Lâdinî halk edebiyatımızda ün alan şâirlerden başka divan şâirleri bile Yunusu okumuş, sevmiş ve ona nazireler yazmışlardır [1]. Biz, burada Yunusun kudretini ve tesirini anlatmak niyetinde değiliz. Yalnız onun zamanında kullanılan öz türkçe kelimelerin bir listesini verecek ve dil hususiyetlerini göstermeğe çalışacağız. Bir taramadan başka bir şey olmıyan bu listedeki kelimeleri alırken Fatih, Cami kütüphanesindeki divan nüshasını esas tuttuk [2]. Bu kelimelere kaçınıcı asra kadar tesadüf edildiğini, değişip değişmediklerini de araştırtık. Bu suretle XIV üncü asırda Anadolu'da kullanılan öz türkçe kelimelerin bir kısmını göstermiş oluyoruz.

[1] Yunusa dair yakında çıkacak olan kitabımızda bu hususta epeyce malûmat vardır.

[2] Bu divan, 0. 17 uzunluğunda, 12. 50 enliliğinde, Ciltli ve tezhipli bir nüshadır. Yazısı hareketli nesihdir. Sesli harfler çok defa kullanılmamış, « N » bazan tenvinle ve atif « V » lereri hemen umumiyetle ötre ile gösterilmiştir. Yazan ve yazılış tarihi belli olmakla beraber yazı, hicri VIII inci asra nihayet IX uncu asrın ilk senelerine aittir.

A

Ayrık — Başka. XV inci asırda « artık » olmuştur [1].

Aşktan davî kılan kişi hiç anıya hırsu hevâ
Aşk evine girenlere ayrık ne meylü ne vefâ

Assı — Fayda, kâr, faiz, kazanç.

Sensin bana canü cihan sensin bana genci nihan
Sendendürür assi ziyan ne iş gele benden bana

Aparı — Tertemiz. Bu helime « arınmak, arıtmak, arı duru » şekillerinde hâlâ kullanılmaktadır.

Rahmet suyu ile yudu gönlüm evin aparıcı
Hizmet kapusundan ana sundu şükür ayağını

Ata — Baba. Âzerî lehçesinde bu gün de baba yerine kullanılır.

Çağrışılar ata ana kardaş kardaştan usana
Yalvaralar ol Sübhâna niyaz kılası er gerek

Aymak — Demek.

Bize birlik sarayın doğru beşaret ayın
Geç ikilik fikrinden kogıl beyliği ya kul

Ağu — Zehir. Bu gün de kullanılıyor.

Ger şehdü şekker yir isem sensiz ağudur canıma
Çün canımın sensin dadı kande bulam senden yeğrek

Armağan — Hediye. Kullanılmaktadır.

Fani dünyadan geçeriz baki mülküne göçeriz
Armağan gerek ol dostu yüklü yükün dutsun demiş

Ağmak — Yükselmek. Bu gün de anadolunun bir çok yerlerinde kullanılır.

« Terezi ağdı » gibi.

Aşka tanışık sığmaz değme can göke ağmaz
Pervaneleyin oda yanmıyan âşık mıdır

[1] Niderüz biz dü cihanı çünkü bulmuşuz anı
Andan artuk canü dilde yoktur tekrarıımız
Eşrefoğlu

B

Bilü «bili» — Bilgi.

Gönlüm canım aklum bilüm senün ile karar eder
Can kanadı açuk gerek uçuben dosta gitmeğe

**Bahri — XIII ve XIV üncü asırlarda arapçatan türkçeleştirilen bu kelime
« dalgıç » yerinde kullanılmıştır.**

Yunus sen Bahri olgıl aşk göllerüne dalgıl
Bu hak sözleri algıl eresin kânımıza

Bahadur « Bahadır » — Yigit.

Aşk bezerganı Sermaye canı
Bahadur gördüm Cana kıyanı

Bezek — « Bezemekten » süs, zinet.

Gevherden buğu çıkar ol buğdan gök yarattı
Gök yüzünün bezegün çok ılduzlar eyledi [1]

Boz yapalak — Boz tüylü .

Boz yapalak dölengece emek yeme erte gece
Anun işi göz sepektür salup ördek alur degül [2].

Bitrişmek « bitirişmek » — birleşmek, tamamlamak.

Azrail ne kişidür kasedesi canuma
Ben emanet ıssıyla anda bitrişüb geldüm

Bakım — nazar, görüş, var yok.

Ynnusun cümle bakımı garkoldu dost didarma
Hiç kalmadı ansuz ere dolu göründü cümle yer

Biti — mektup.

Biti sunula elüne ettüğün gele yoluna
Tanuklar bile buluna dostun düşmanın andadır

Berkitmek — sağlamlamak.

Dost sevgüsün gönülde can ile berkitmiyen
Tülü emel defterin dürmiyen aşık mudır

[1] Bu beyitte şu âyetten « manevî iktikas » yapılmıştır:
انا وانا السماء الدنيا بزينة الكواكب « Sâffât sûresi, âyet: 6 »

[2] Göz sepek ?

Baş çatmak : müvacehe, oturup durmak.

Dün gün riyazat çeküp halvetlerde diz çöküp
Sohbetlerde baş çatup yanmıyan aşık mıdır

Bigi [1] — gibi.

Ömrün senün ok bigi yay içinde toptolu
Dolmuş oka ne durmak ha sen anı attın tut

Ç**Çağa « Çağa » — çocuk.**

Kelecilerin bişürgil yaramazını şaşurgıl
Sözün us ile düşürgil demegil çağada bir söz [2]

Çeşte — Türk sazlarından biri.

Ben oruç namaz için sucu içtüm esridüm
Tesbihü seccadeyçün dinledüm çeşte kopuz

Çokal — Zırh.

Çokal cevşen aşkın oduna doymaz
Oku cana batar katı yalıdır

D**Dükeli « Dügeli » — Hepsi.**

Ele getir dükeli harceyle miskinlere
Düeyi kimse dutmaz son ucu ölüm vardır

Denşürmek — değiştirmek.

Yunns eğer aşık isen varluğun denşür yokluğa
İman kuşağın berk kuşan di hep eksiklik bendedür

Danlamak — erken kalkmak «seher vaktında uyanmak» .

İşit sözümü ey gafıl danla seher vaktmda dur
Eyle buyurmuş ol kâmil danla seher vaktmda dur

Dirginmek — toplanmak, müracaat etmek.

Dosttan haber geldi gine kullar yarak etsün demiş
Dirginsünler meşayihe er eteğin dutsun demiş

[1] Bu kelimenin aşlı; benzer manasına gelen « begg » den olup « beggi, begi » olacak. Şu « g » eski imlada « ڭ » le yazıldığından sonraları « bigi » okunmuş sanıyorum.

[2] « Sözlerini pişir ve kötüsünü at, sözünü akıllıca söyle, çocukça söyleme! » Çağataycadır. (Süleyman Ef. lügatı, S 147).

Yunus Emre de öz türkçe kelimeler

Derilmek — Toplanmak « sonraları dermek olmuştur. Dermek, derilmek, dernek kelimeleri kullanılıyor ».

Derildi beşimiz bir vakta geldi
Beşi bir eyleyüp kim kıla taat

Dalbmmak — çarpınmak.

Çün denize garkoldun buğazuna geldi su
Deli bigi dalbınma ey biçare battın tut

Dölingeç — Çaylak (Çagatay lûgatında « Dölikneç » tir S. 173).

Bir dölingeç yuva yapar yürür elden yavru kapar
Doğan elünden sapar zire elinde müzdü var

Dan « Tan » — Seher çağı « sonradan tan olmuştur ».

Çün can ağdı hazrete yarak et âhirete
Tanla duran taata Tagğrı - evine er gider [1]

Derilmek — [2].

Derfillü pınar olduk erkildük ırmağ olduk
Aktuk denize dolduk taştuk Elhamdülillah

Dapa — karşı, taraf.

Âşıkların gönlü gözü maşuk dapa gitmiş olur
Gönlüm ile kavletmişem bâşet ki maşuka erem

Düş — ruya «bu gün de kullanıyoruz».

Muhakkıklar göre durur Yunus yüzü ne gördüğün
Düşüm söyleyeyim sana necimle tabir eyleyem

Dütün « tütün » — duman. Kullanmaktayız.

Kimi zari kılup ağlar zebaniler canun dağlar
Tutuşmuş sinleri oda çıkan dütünleri gördüm

Duru gelmek « durmak » — ayağa kalkmak « Âzerî lehçesinde bu gün de kullanılmaktadır ».

İsrafil surun urucak mahlûkat duru gelicek
Senin ününden artuk hiç kulağum işitmiye

Dirlik — hayat, nizam, maişet.

Yunus seni sevelinden beşaret oldu canına
Her dem yeni dirliktedir hergiz ömrün eskitmiye

[1] Er: erken. Tan yeri: ufuk. Tan attı: fecir söktü.

[2] «Erilmek» toplanmak demek olduğuna göre «derilmek» ayrılmak olacak. «İrilmek te duraklamak demektir ».

Dan « dagg » danlamak — hayret, şaşırma [1].

Senden sana varur yolum senden seni söyler dilüm
İlle sana ermez elüm bu hikmete kaldum dana

Danışmak — konuşmak, akıl öğrenmek «Âzerî lehçesinde bu gün de konuşmak yerine kullanılmaktadır».

Ben ondan geldüm bunda gerü varuram anda
Ben anda varasumu anda danışup geldüm

Divermek — söylemek « Rumelide hâlâ kullanıyorlar » [2].

Aklm eserse sor bana ben evelde kandeyidüm
Dijersen diverem sana ezeli vatandayidüm

Dap — işte.

Yunus dap uzat bu sözü Allahına dutgıl yüzü
Didarçan ayırma bizi Allah sana surdum elüm

E

Erişgen — erişen «Çok şakacı».

Bir niçenün gönlüne şeytanlar dolmuşdürür
Erenler semama anlar erişgen olur

Erte namazı — sabah namazı.

Sana derem ey veli Dur erte manazma
Eger değülsen ölü Dur erte manazma

Ece — Özbekistanda büyük kardeşe « ece », küçük kardeşe « üke » derler.
Ece, aynı zamanda millet ve yol ulusuna da denir ki burada o manayadır.

Bir sualim var sana ey dervişler ecesi
Meşayih ne buyurur yol haberi nicesi

Erte — ertesi gün, sabah.

Bize kadir gecesidür bu gece
Ko erte olmasun seher gerekmez

Esrimek « Esrüme » — sarhoş olmak. Anadoluda hâlâ kullanılır. « Esrük deve » gibi.

[1] Bu sözü ârifler anlar Cahiller duymayup danlar
Hacı Bayram kendü banlarol şarm menaresinde
Firkatında dan mı şeftalü dilerse canü dil

[2] Aslı « deyvirmek » olacak.

Bu bizüm işretimiz oldur bu zelzetimüz
İçüp esridüğümüz aşk şerbeti gölüdür

Eyitmek — demek « XVII inci asır sonlarına kadar kullanılmıştır ».

İzzetü erkan kamusu bunlardur dünya sevgüsü
Benüm cevabım sen eyit aşka izzetimdür baha [1]

Evmek — acele etmek « Bu gün de kullanılıyor ».

Hayırdan şerri çok sever işlemeğe becit ever
Nefsinün dileğin kovar nefis evine düştü gönül [2]

Emcek — meme « Azerî lehçesinde kullanılır ».

Günde iki kez çözerler bşşuna akça dizerler
Ağzuma emcek verdiler nefis kabığma düştü gönül [3]

Em — ilâç « XVI mcı asırda da vardır » [4].

Sensün kerim sensün rahim Allah sana sundum elüm
Senden artuk yoktur emüm Allah sana sunduna elüm

Esen — rahat « Bir çok yerlerde' bilhassa Rumelide hâlâ kullanılır ».

Urdular suyun ılıdı kavmu kardeş cümle geldi
Esen kalsun kavmu kardaş Allah sana sundum elüm [5]

F

Fak — tuzak.

İkilikten geçemedün hali halden seçemedün
Dosttan yana uçamadun fakılık oldu sana fak [6]

[1] Kamu : hep, hepsi.

[2] Becit : ehemmiyet, pek. Kovmak, kovalamak: birşeyin peşinden gitmek, tâbi olmak.

[3] Kez : defa, kere.

[4] La' lun sanemâ sineme em sem olur ise
Bir smmağ için ne ola emsem olur ise

Kadı Burhanettin

[5] « İlmak » şimdi kullanılmıyor. « İlinmak, ılıtmak » vardır.

[6] Gelün bu faktan geçelüm Ağı karadan seçelüm
Abı kevserden içelüm Yediler Kırklar aşkına

Hatayî

G

Gözü « **güzgü** » — Ayna « XVII inci asırda da kullanılmış » [1].

Anun aşkınun gözgüsü kendüde gösterdi bizi
Gönül esrük Hakka âşık esir olmuş bu dermande

Gönlek — **gömlek** « Azerî lehçesinde , köynek , tir ».

Âşıklara işbu suret meselâ gönlek gibidür
Yüzbin gönlek eskidürse âşıklarun mecali var

Giğ « **Giyk** » — geniş « XVII inci asırda da var » [2].

Eger var ise amelün giyk olur senun sinün
Eğer yoğise ahmelün oddan şarap içti gönül

Göynü — **pişkin**, **yanmış** « Rumelide kullanılır. Göynümüş meyve, gibi ».

Taşım göynü içüm ham dirligüm budur müdam
Yol varmadan bir kadem arştan verürem haber

H

Harcı — yapılabilecek iş « bugün de kullanılır. ‘ Bu, onun harcı değil, nim harcımdır, gibi ».

Söylememek harcı söylememin hasıdır
Söylemegün harcı gönüllerün pasıdır

I

Irak — Uzak « Tuna boyunda ‘ irak , kullanılır ».

Irak yola bazergânlar assı etmeğe giderler
Çün gevher elimdedürür di ayruk ne seferim var.

İlan — yılan « Azerî lehçesinde ‘ ilan , dır ».

Ölene bak gözün aç dökülür sakalu saç
İlan çıyan gelür aç yeyüp içüp sir gider

[1] Hak veçhini görmeğe Gözü düşmüş âdeme
Bu ayinede âlem Bir tozdur anlar isen

Oğlanlar şeyhi İbrahim

[2] İbrahimin gönlünün Giykliğin bilmeğe
Can ile talip isen Gel Arşı Rahmandan sor

Oğlanlar şeyhi

İlduz — yıldız « Âzerî lehçesinde ' ilduz , dur ».

Dağlar yerinden ayrıla gökler heybetten yarıla
İlduzlar bağı kırıla düşe yere galtan ola

İ

İley — etraf, ön.

Divü peri insü melek sever seni her mahlûkat
Hayran olup ileyünde durmuşturur huru melek

İlkyaz — bahar yerine kullanılmıştır:

Yine Yunusa sordum aydur Hak nurun gördüm
İlkyaz güneşi gibi mevcurup doğageldim

İnen « İnen » — pek.

Bize bizden ulular inen eyü hulular
Şol eyu amellüler haber şöyle der gider

Kaygu « kayu » — korku « Hâlâ kullanılıyor ».

Kaygu eli bana ermez gussa hergiz beni görmez
Endişe şerrinden taşra bir ulu makamdayidüm [1]

Kayurmak « kayırmak » — tarafdar olmak «kullanılır» .

Hiç ayruk ben korkmazam bir zerre kayurmazam
Ben şimdi kimden korkayır korkduğumla yar aldum

Kaçan — vaktaki « Rumelide 'Haçan, şeklinde hâlâ kullanılır ».

Ye ben onca kaçan olam ön buyuruğun buyuram
Ol geldi gönlümüz doldu ben ara bir kân oldum [2]

Karauğuluk — Karanlık.

Senin gibi can var iken abı hayat isteyen
Karanğuluğa gireni ben anı hayvan dutaram

Konşu — Komşu « Anadoluda konşu denir ».

Ne gök vardı ne yir ne ziber vardı ne zir
Konşuyidük cümlemiz nur dağın yaylar iken

Konuk — misafir « kullanılır ».

Bugün cihane geldim uş gideren
Sanasın yoleu idüm ya konuk vem

[1] Gussa: gam, keder.

[2] Onca: onun kadar, onun gibi.

Kakımak — «bugün başa kakmak kullanıyoruz» kızmak, nobranlık etmek.

Kime kim Tanrıdan haber verürsün
Kakır başın sa'ar hocetlü oldu

Kancaru — «asıl kelime kancadır» nereye

Kanca vardun ey âkil bir ağızdan cümle dil
Cüz'iyatı müselsel haber verür aklı kül

Her kancaru bakar isem ol'dur gözüme görünen
Ne havsala ola bende yahut ana layık basar

Karıgân — Çok karışan « Çağatayca kaidesile ismi fail, tekide delâlet eder».

Danişment oldur geldi okuduğunda buldu
Ehl dervişlere canı katı karıgân olur [1]

Karımak — kocalmak .

Ağaç karır devrân döner kuş budağa bir dem konar
Dahi sana kuş konmamış ne gügercin'ne hut dürraç

Keleci — söz.

Ne elif okudum ne cim varlığmdadır kelecim
Bilmiye yüzbin müneccim taliim ne - ılduzdan gelür

Kiçi — küçük.

İşidün ey ulu kiçi size benüm haberimvar
Zehi devlet benüm bugün kim senün gibi yarum var

Keksüzün — apansız.

Aşka doymadı özüm keksüzün söyleyem sözüm
Yunus senün işbu sözün âlemlere destan ola

Kezek — Kismet.

Hiç bilmezem kezek kimün aramızda gezer ölüm
Halkı bostan edinmüştür diledüğün üzer ölüm

Kimsene « kimesne » - kimse.

Ruhumdan kimsene haber veremez
Emrdür kadırığı verür harekât

M

Mısmıl — temiz « Anadolu'da kullanılmaktadır ».

[1] Dânişment kelimesi türkçeleşip «tanışman» olmuştur.
'Şimdi-üç buçuk okuyan derin tanışman olur.

Bir dona kan bulaşacak yumayınca mısımlı olmaz
Gönül pası yuymayınca namaz reva olmayırsar

N

Nice, nicesi — Nasıl « kullanılmaktadır ».

Ben bu dem seni gördüm nicesi sabreyliyem
Seni bir dem görmeğe müştaktır cümle âlem

Niteki, nitekim — nasıl ki « vakta ki, ola ki manalarına da kullanılmıştır ».

Niteki ol maşuk ile ben razumu bir eyliyem
Garkolam müşahedeye ermeğe tedbir eyliyem

Ö

ön - son — evvel - âhır.

Ey padşah ey-pâdşah uş ben beni verdüm sana
Gencü hazinem kamusu sensün benüm önden soña

Özge — başka, yabancı « Bazı yerlerde hâlâ kullanılıyor »

Sekiz uçmağun hurisi eger bezenüp geleler
Senün sevgünden özegeyi gönlüm hiç kabul etmiye

Öğüt « Üğüt » — nasihat « kullanılmaktadır ».

Aşksuzlara verme öğüt, öğüdünden alur değül.
Aşksuz âdem hayran olur hayvan öğüt bilür değül

S

San — sayı, hayâl « Burada hayal manasmdadır. Atla beraber söylenir ve acemce 'namü nişan , manasına gelir ».

Haygel amelî edelüm elümüz azar iken
Ecel erer ansuzun ermezüz sanumuza

Sayru — hasta .

Sayru olmuş iniler Kur'an ününü dinler
Kur'an okuyan kendü kendü kur'an içinde

Soğulmak — içeri çekilmek, sönmek.

Soğulmuş şol kara gözler belürsüz olmuş ay yüzler
Kara toprağın altında gül direr elleri gördüm

Sımak — Kırmak « Sınmak, sındırmak kullanılıyor ».

Sımak gerek gönlün putun fasittir kamu taatun
Geçmeyince ibadetün Haktan sana mazur nedür

Salaca — üstünde ölü götürülen tahta «Anadoluda şimdi Sal deniyor».

Salaeamı götürdüler makberüme yetürdüler
Halka olup oturdular Allah sana sundum elum

Sin — mezar «Anadoluda ve Azeri lehçesinde kullanılmaktadır» [1].

Miskin Yunuz ölücek sini nurla dolıcak
İman yoldaş olıcak ahirete şir gider

Nesine şad olum dehün nesine
Ki yanmadan ne can kaldı ne sîne

Aparma sîneyi yarabbi sine
Sarılmadıkça yâre sine sine

XIX uncu asır : *Mahmudu Kahi*

T

Tengri « Tağrı, Tanrı » — allah « kullanılır».

Âşık mı derem ben ana Tengrinün uçmağın seve
Uçmak hut bir tuzakdurur eblehler canun tutmağa

Tamu — cehennem.

Dutulmadı Yunus canı geçti tamudan Uçmağı
Yula düşüp dosta gider ol aslına uyukmağa [2]

Tanık — Şahit.

Tanuklar bile buluna dostun doşmanun andadur

Tapu — Hazret, huzur.

Bunlar geldi tapuya şeriat tuttu durur
İçeri girübeni ne varın bilmeduler

Dudaş olmak « Duş olmak » — Raslamak, rast gelmek.

Kaçan ol dilber benüm gözume tudaş oldu
Aldı ussum aklumu gönlume yoldaş oldu

Tapşurmak — vermek, teslim etmek.

Eyde sana emaneti ıssı diler tapşurayın [3]

Tutsak, Tutsatlık — esir, esirlik.

Ben bu ele garip geldüm ben bu elden bezerem
Bu tutsakluk tuzağın demi geldi üzerem

[1] Tuyuz

[2] Uyukmak: uymak, iktida etmek, kavuşmak

[3] Is: sahip

U

Uşanmak — ufalanmak, parçalanmak.

Ol geminin tahtası ne kadar muhkem ise
Deniz mevci kat- olsa tahta uşanasıdur

Us — akıl « Uslu tarzında kullanınız ».

Suret söz kande buldu söz ıssı kaçan oldu
Surete kendü geldi dil hikmetin nesidur

Uğru — hırsız.

Dutun dutun çağırır uğru dahi çağırır
Bu ne acayip uğru bu çağırın içinde

Uş «üş, üşte» — İşte.

Ey pâdşah ey pâdşah uş ben beni verdüm sana
Ey kopuz ile çeşte aslunnedür ne işte
Sana suâl soraram eydiver bana üşte

Ü

Üzölmek — çözülmek, yıpranmak, çekilmek «kullanılır».

Gözlerüm göke süzöldü canum göğusten üzöldü
Dilüm tetiğü bozuldu Allah sana sundum elüm

Dünü günün çekerler ol kıl üzölsün deyü
Ömrün anda berkitmiş yedilür bir kıl ile [1]

V

Vazgelmek — geçmek « Bu tarzda olduğı gibi vazgeçmek suretinde de kullanılır ».

Söz ıssı sözün alur suret toprakta kalur
Her kim bu hali bilür kendözünden vazgelür

Y

Yön — ön, sebep « Yönelmek, bu yönden ».

Hem beni okur Sübhanım eşigine dün gün yönüm
Anda çıkar benüm günüm bunda niye eğleneyin

[1] Dün — gece